

Utbildningsförvaltningen
Vendelsöalmsskolan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling lå 18/19

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	Sida
Grunduppgifter	3
Utvärdering av fjolårets plan	5
Främjande insatser	6
A. Främjande likabehandlingsarbete i särskolan	7
B. Främjande likabehandlingsarbete på fritidshemmet	8
C. Grundskolans främjande likabehandlingsarbete kring värdegrund	10
D. Främjande arbete kring trygghet och studiero i grundskolan	10
Kartläggning	12
Resultat och analys	
Resultat från särskoleenkät 2018	
Resultat från grundskoleenkät 2018	
Resultat på fritidshem åk 1-3 samt grundskolan åk 1-9	13
Analys av resultat	
Förebyggande åtgärder	15
A. Att motverka alla former av kränkningar/diskriminering under elevernas raster och vid vistelse i korridorer på högstadiet	16
B. Att motverka alla former av kränkningar/diskriminering i matsalen och på vägen till och från matsalen	17
C. Att förebygga diskriminering och kränkande behandling i omklädningsrummet vid idrott	17
Rutiner för akuta situationer	19
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	20
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	21
Rutiner för uppföljning	22
Rutiner för dokumentation av kränkningsärenden	23
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal	25
Bilagor	
Begrepp (DO)	27
Diskrimineringsgrunder (DO)	28
Handlingsplan vid kränkningar på sociala medier	30

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen: grundskola, grundsärskola och skolbarnomsorg.

Ansvariga för planen: Rektor Ulrika Pettersson/biträdande rektor Pernilla Schoultze Barrientos

Vår vision:

- Vendelsöalmsskolans verksamhet planeras, genomförs och utvärderas utifrån skolans värdegrund som bygger på fyra ledord: trygghet, glädje, samarbete och kunskap.
- Alla elever, all personal och alla föräldrar bemöter varandra och bemöts utifrån denna värdegrund.
- Genom att leva efter denna värdegrund kan all form av kränkande behandling och diskriminering stoppas.

Planens giltighetstid: Planen gäller från 2018-09-01 till 2019-08-31.

Elevernas delaktighet: Eleverna i grundskolan och grundsärskolan har under vårterminen 2018 besvarat Vendelsöalmsskolans egen trygghetsenkät som innehåller frågor om trygghet/otrygghet, kränkande behandling och diskriminering. Eleverna kunde också ge sina synpunkter på vad skolan kunde göra för att utöka elevernas trygghet i samma enkät. Därutöver kunde elever i åk 5 och 8 svara på Haninges skolenkät.

Vårdnadshavarnas delaktighet: Vårdnadshavarna fått lämna synpunkter kring skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling när de deltagit i utvärderingen av skolans plan i maj 2018.

Personalens delaktighet: Utifrån resultatet av vårterminens trygghetsenkät och diskussionerna med eleverna samt utifrån utvärderingen av planen lämnade personalen i juni 2018 förslag på åtgärder och en del av dem togs med i den nya *Plan mot diskriminering och kränkande behandling lå 18/19*.

Förankring av planen: *Plan mot diskriminering och kränkande behandling lå 18/19* diskuteras i början av höstterminen i skollednings- och ledningsgruppen innan den läggs på skolans hemsida. Skolledningen ska även presentera den vid apt under hösten 2018 och fortsätta sedan lyfta fram den kontinuerligt i samtal med Vendelsöalmsskolans all personal.

Trygghetsteamet ska under höstterminen 2018 gå runt i alla klasser och informera eleverna om planen, främst om vad eleverna ska göra om de känner sig kränkta samt om vad skolan kommer att göra om anmälan om kränkningen kommer in.

All personal ska i sitt eget arbetslag och under ledning av utvecklingsledare diskutera hur denna plan ska förankras i den aktuella elevgruppen och hur planens åtgärder ska användas i den egna verksamheten. Klasslärarna/mentorerna ska därefter informera och diskutera planen med sina ansvarselever på det sätt som är lämpligt för elever i den aktuella årskursen. När klasserna och fritidshemmet senare arbetar med värdegrunden och genomför olika åtgärder som finns i planen ska personalen kommunicera detta till såväl elever som föräldrar så att de kan se hur arbetet knyter an till planen. Ett kort infoblad om planen ges också av skolledning till varje lärare så att de kan gå igenom det tillsammans med sina elever i början av varje termin.

I samband med höstterminens skolråd ska skolledningen ge föräldrarna allmän information om

skolans *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* och särskild information om hur skolan agerar när den får kännedom om kränkningar. Föräldrarna ges tillfälle att diskutera dessa åtgärder i skolrådet.

Utvärdering av fjolårets plan

Genomförande av utvärdering: I början av juni 2018 genomförde personalen en utvärdering av *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*. Detta skedde genom samtal i skolans olika arbetslag utifrån givna utvärderingsfrågor under ledning av utvecklingsledare. Högstadieläroverna fick utvärdera planen genom en webbaserad utvärdering medan elever i åk 3-6 utvärderade planen under ledning av ansvarig lärare. Föräldrarna fick i maj 2018 möjlighet att delta i webbutvärdering av planen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan: Elever, personal och föräldrar var direkt delaktiga i utvärderingen. Sammanlagt valde 49 vårdnadshavare att delta i utvärderingen. Resultatet från den enkätundersökning som eleverna deltog i visade också indirekt vilka mål som hade uppnåtts och vilka åtgärder som hade/inte hade gett resultat.

Kort sammanfattning av elevers, vårdnadshavarnas och personalens utvärdering:

Särskolan: Personalen har fortlöpande arbetat för att främja likabehandling och för att förebygga kränkningar. Eleverna uppger i grundsärskoleenkäten att de känner sig trygga i skolan.

Grundskolan: Både elevers, personalens och vårdnadshavarnas utvärdering visar att Vendelsömalmskolan har arbetat aktivt utifrån skolans *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* under förra läsåret. Dock har inte planen och dess innehåll varit helt känd av elever och elevernas föräldrar. Majoriteten av de yngre eleverna känner till skolans värdegrund. Medan lärarna ger många exempel på hur deras elever har arbetat med skolans värdegrund, så uppger ändå flera elever att de inte har arbetat med denna. Alla elever har inte heller sett kopplingen mellan de olika aktiviteterna och skolans värdegrund.

Såväl personal som vårdnadshavare anser att skolans främjande och förebyggande arbete har fungerat generellt sätt bra även om det har funnits tillfällen när dessa inte har fungerat. Medan yngre elever och deras lärare menar att det har funnits personal i omklädningsrummen, så anser äldre elever att denna åtgärd inte alls har fungerat bra. Både elever och vårdnadshavare uppger tillsynen på rasterna som ett utvecklingsområde och önskar utökning av rastvärdar i syfte att förebygga kränkningar mellan elever.

Årets plan ska utvärderas senast: 2019-06-20.

Utvärderingssätt: Årets plan ska utvärderas på tre plan:

1. Elevernas utvärdering i maj 2019: Mentorerna i åk 3-6 ska leda utvärderingen av planen i sin egen klass. De ska använda en enkel övergripande utvärderingsmall som möjliggör att alla elever i klassen kan delta i utvärderingen. Eleverna i åk 7-9 inbjuds att självständigt delta i en webbaserad utvärdering.
2. Föräldrarnas utvärdering i maj/juni 2019: Föräldrarna inbjuds att göra en webbaserad utvärdering av planen.
3. Personalens utvärdering i juni 2019: Personalen ska utvärdera planen i sina olika arbetslag. Utvärderingen ska genomföras utifrån både slutna och öppna frågor.

Främjande insatser

Främjande arbete syftar till att förstärka respekten för allas lika värde, omfattar alla diskrimineringsgrunderna, riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt är en naturlig del i det vardagliga arbetet (Skolverket).

Områden som direkt och/eller indirekt berörs av de nedanstående insatserna: Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Dessa främjande insatser gäller såväl särskolan, grundskolan som fritidshemmet. De främjande insatser som särskilt riktas mot grundsärskolan eller fritidshemmet återges under egen rubrik.

Mål och uppföljning: Målet för Vendelsömalmskolan - grundsärskolan, fritidshemmet och grundskolan - är likabehandling av varje elev och nolltolerans mot all form av kränkande behandling såväl mellan elever, mellan elever och personal som mellan personal. Alla ska bemötas utifrån att de har lika värde och alla ska känna sig trygga och bli sedda varje dag.

Uppföljning sker dels kontinuerligt i klassen/på fritidshemmet och i kommunikation med elevernas vårdnadshavare dels genom en kommungemensam särskoleenkät (grundsärskola) eller via elevernas deltagande i skolans egen trygghetsenkätsundersökning (fritidshem/grundskola).

A. Främjande likabehandlingsarbete i särskolan

Insats: Det främjande arbetet i grundsärskolan syftar till att göra hela skolsituationen inkl. undervisningen förutsägbar för eleverna samtidigt som stort fokus läggs på insatser på individnivå eftersom eleverna kan ha svårt att ta till sig gruppinriktade insatser.

1. *Lugn och strukturerad skolmiljö* (klassrumsmiljö, matsalsmiljö, etc.)

Lugn och strukturerad skolmiljö underlättar för eleven att orientera sig och fokusera på det väsentliga och detta kan åstadkommas genom fasta platser i både klassrum och matsal men även att ha mer tydligt styrda raster med olika aktiviteter.

a) Fasta rutiner

Skolans vardag planeras utifrån fasta återkommande rutiner i syfte att skapa förutsägbarhet, trygghet och studiero. Elever kan utifrån sin förmåga vara delaktiga i denna planering.
Ansvarig: Personal i grundsärskolan

b) Fast lunchtid med personalen i matsalen (träningssärskolan)

Träningsskoleelever äter i matsalen innan andra elever kommer dit i syfte att skapa en lugn matsalssituation utan onödiga störningsmoment. Personal äter tillsammans med sina elever för att stötta det sociala samspelet mellan eleverna och för att skapa trygghet.
Ansvarig: Personal i särskolan

c) Förutsägbar och individuellt styrd undervisning

Lärare ska i möjligaste mån utgå från den enskilde elevens styrkor, förmågor och intressen i syfte att stärka elevernas utvecklingsmöjligheter.
Ansvarig: Lärare i särskolan

2. Ordnings-/trivselregler i särskolan

Personalen i särskolan ska tillsammans med sina elever komma överens om enkla regler som gäller i klassrummet, i matsalen, etc. Eleverna deltar i upprättande av regler utifrån sin förmåga. Att reglerna följs konsekvent är en förutsättning för att eleverna kan ta till sig dem.

Ansvarig: Personal i särskolan

3. Individanpassad träning av att tolka sociala koder och styra beteenden

Daglig individanpassad träning av hur man läser av sociala koder och hur man ska bete sig i olika situationer.

Ansvarig: Personal i särskolan

4. Ett nära samarbete mellan personal och elevernas vårdnadshavare

Personalen i särskolan ska ha ett nära samarbete med elevernas vårdnadshavare i syfte att skapa en trygg och bra lärandesituation för eleven. Samarbetet är viktigt eftersom eleverna kan ha svårt att själv berätta om händelser i skolan och hemmet, eller att uttrycka egna önskemål i olika situationer.

Ansvarig: Personal i särskolan

B. Främjande likabehandlingsarbete på fritidshemmet

Insats: Det främjande arbetet syftar till att ge barnen en trygg och meningsfull fritid på fritidshemmet.

1. Samling som anger strukturen och utgår från värdegrunden (Åk 1-2)

När eleverna kommer till sin egen avdelning på fritidshemmet deltar de i en pedagogledd samling där dagens aktiviteter, utflykter, m.m. förbereds och diskuteras med barnen.

Ansvarig: Fritidspersonal på aktuell avdelning

2. Träning av socialt samspel

Personalen ska kontinuerligt planera och genomföra olika typer av samarbetsövningar, trygghetsövningar och lekar som ger barnen möjlighet till att träna socialt samspel med varandra och lära sig vilka regler som gäller i olika sociala situationer. t.ex.

- a) Avdelningsövergripande leklotteri, där elever i olika åldrar leker handledda lekar tillsammans.
- b) Avdelningsövergripande fredagsfys, då elever i olika åldrar gör gemensamma rörelseaktiviteter tillsammans.

Ansvarig: Fritidspersonal på aktuell avdelning

3. Övergripande gemensamma rutiner för alla fritidsavdelningar

I syfte att skapa trygghet och förutsägbarhet för alla elever ska alla fritidsavdelningar följa de framtagna övergripande rutinerna.

Ansvarig: All fritidspersonal

4. Trivselregler på fritidshemmet

Personalen ska tillsammans med barnen på fritidshemmet skapa för fritidshemmet/avdelningen gemensamma trivselregler. Dessa trivselregler ska sedan kontinuerligt diskuteras med eleverna under det pågående läsåret. Trivselreglerna ska stämma överens med skolans ordningsregler.
Ansvarig: Fritidspersonal på aktuell avdelning

5. Veckoplanering som utgår från kommungemensamma planeringsmallar

Personalen ska göra en veckoplanering av utbildningen på fritidshemmet och kommunicera det till barnen. Veckoplaneringen ger struktur för utbildningen och känsla av förutsägbarhet vilket förväntas skapa trygghet och därigenom främja likabehandling av alla fritidsbarn. Alla aktiviteter planeras, genomförs och utvärderas genom den kommungemensamma planeringsmallen.
Ansvarig: Fritidspersonal på aktuell avdelning

C. Grundskolans främjande likabehandlingsarbete kring värdegrund

Insats: Det främjande arbetet på Vendelsöalmsskolan syftar till att förstärka respekten för allas lika värde och riktas därmed mot alla som finns på skolan. Vi vill främja likabehandling genom att i det vardagliga arbetet kontinuerligt arbeta med Vendelsöalmsskolans värdegrund och genom detta arbete hitta och stärka de positiva förutsättningarna för att alla elever ska ha lika rättigheter och förutsättningar.

Alla elever och all personal som finns på Vendelsöalmsskolan ska känna till symbolen Fyrklövern och ska kunna återge skolans värdegrund som bygger på fyra ledord: kunskap, trygghet, glädje och samarbete. Alla elever och all personal ska också kunna diskutera och i handling tillämpa skolans värdegrund i olika situationer under hela skoldagen.

Utifrån denna värdegrund arbetar vi på Vendelsöalmsskolan målinriktat, främjande och aktivt för likabehandling av alla och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i det vardagliga arbetet.

Främjande likabehandlingsarbete kring skolans värdegrund består av:

1. Information

Information om Vendelsöalmsskolans värdegrund och denna *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* ska ges till elever, föräldrar och personal i början av höstterminen. Information ska ges muntligt och/eller skriftligt. Fördjupad information om skolans värdegrund ska ges i samband med mottagande av nya elever och deras föräldrar samt vid introduktion av nyanställda.

Information ska även ges till elever, föräldrar och personal om mångfalden av elever på skolan och om skolans olika verksamhetsformer; grundskola F-9, lärstudio för elever i svårigheter och grundsärskola. Det ska särskilt betonas att dessa verksamhetsformer är en helt integrerad del av skolan och betraktas som berikande för skolan. Alla elever oavsett kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och sexuell läggning är en del av Vendelsöalmsskolans identitet och ska visas respekt.

Specifik information om det ovanstående ska ges i samband med klassråd, elevråd, trivselledarmöte och föräldraråd under höstterminen 2018.

Trygghetsteamet går runt i samtliga klasser och berättar för eleverna om hur de ska gå tillväga om de känner sig diskriminerande eller kränkta på något sätt. De berättar också om sin egen roll i detta arbete.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling ska finnas lättillgänglig, tillsammans med andra dokument om skolan på skolans hemsida.

Ansvarig: Skolledning.

2. Undervisning inkl. reflekterande samtal/diskussioner

Vi på Vendelsömalmskolan anser att den information som når elever kontinuerligt i den dagliga verksamheten har stor betydelse och påverkan. Diskussioner och arbete kring värdegrund och demokrati ska därmed fortlöpande integreras i den dagliga verksamheten och undervisningen på skolan. Denna diskussion bör hållas levande och aktuell.

1. Värdegrundshjulet i åk F-6

Lärarna i åk F-6 arbetar med skolans värdegrund och med olika begrepp/innehåll i denna aktuella plan, Alla klasser arbetar med samma teman varje månad. Detta tema beslutas och förbereds av s.k. värdegrundsgrupp.

Ansvarig: Alla lärare i åk F-6 och Värdegrundsgrupp

Exempel på andra möjliga aktiviteter:

- a) Vid morgonsamling etc. i åk 1-6 uppmärksammas dagens/ veckans olika högtider/helger inom världsreligioner.
- b) I samband med olika problemlösningsuppgifter av samhällelig och kulturell karaktär kan problemet diskuteras utifrån Fyrklövern d.v.s. hur olika verktyg som kopplas till begreppen kunskap, trygghet, glädje och samarbete kan tillämpas för att lösa problemet.
- c) Åk 7-9 Dags- och veckoaktuella händelser kan inom olika ämnen diskuteras utifrån ett normkritiskt och demokratiskt perspektiv och utifrån begrepp som "allas lika värde" och "allas rätt till egen identitet".
- d) Åk 7-9: Att se på filmer som berör olika värdegrundfrågor och diskutera dem.

I undervisningen ska särskild vikt fästas vid att ge flickor och pojkar lika möjligheter att komma till tals och uttrycka sina kunskaper under lektionstid.

Ansvarig: Lärare

Exempel på vad som kan göras:

- a) Varje elev i åk 1-3 har tillgång till en egen "miniwhiteboardtavla" eller liknande som hon/han skriver svaret på lärarens fråga eller sin egen fråga.
- b) I lägre klasser kan s.k. talrundor användas eller varje elev kan tala så länge sanden rinner i ett timglas. Elever med viss typ av funktionsnedsättning har tack vare användning av timglas lättare att delta i samtalet på samma villkor som andra elever.
- c) Utifrån tankarna kring lärande bedömning kan lärare medvetet möjliggöra alla elevers deltagande i klassrumsdiskussionen genom att dela ut frågorna i förväg. Mer slumpmässiga svar kan fås genom att läraren dra ut namn på elever som ska svara på eller reflektera över specifika frågor.

Undervisning i olika ämnen ska kopplas till Lgr11:s mål om alla människors lika värde och skolans demokratiska värderingar samt utgå från tillämpliga kunskapskrav för de olika årskurserna.

Ansvarig: Lärare

T.ex.

- a) Åk F-1: Olika familjebildningar/Likheter och skillnader mellan flickor och pojkar.
- b) Åk 2-3: Barn i Sverige (olika etnicitet, lika värde).
- c) Åk 4-5: Likheter mellan världsreligioner (respekt och tolerans).
- d) Åk 6-7: Rasism i Sverige och i världen/Konsekvenser.
- e) Åk 8-9: Sexuell läggning/Könsöverskridande identitet och uttryck.

3. Skolgemensamma aktiviteter med åldersblandade/åldershomogena grupper

- a) Trivselledare på 3-9

Ansvarig: Samordnare för trivselledare i åk 3-9

- b) Fyrklöverdag med aktiviteter som utgår från skolans värdegrund (åk 1-6)

Ansvarig: Lärare i åk 1-6.

- c) Friluftsdagar/Idrottsdagar vid olika tillfällen under läsåret.

Ansvarig: Idrottslärare

4. Ordningsregler

Vendelsöalmsskolan har ordningsregler som dels omfattar hela skolan och dels omfattar varje klass utifrån dess specifika behov. Dessa regler finns för att tydliggöra planen och verka för trygghet och trivsel. Trivsel- och ordningsreglerna revideras tillsammans med elever och personal minst en gång per läsår.

Ansvarig: Rektor.

Datum när det ska vara klart: Vendelsöalmsskolans främjande arbete sker kontinuerligt.

D. Främjande arbete kring trygghet och studiero i grundskolan

Mål och uppföljning: Eleverna på Vendelsöalmsskolan ska känna att de har vuxna som de kan lita på och som de kan vända sig till när de behöver hjälp/stöd, t.ex. om de har blivit kränkta.

Eleverna ska känna sig trygga under hela sin skoldag på skolan.

Insats: Vendelsöalmsskolans åtgärder för att främja alla elevers lika rättigheter till trygghet och studiero utgår från tillgänglighets- och samarbetsprincipen och av vikten att skapa tydliga rutiner och ramar för klassens/skolans arbete.

1. Stadietegemensamma rutiner för elevernas skoldag

Vendelsöalmsskolan ska ha stadietegemensamma rutiner för elevernas skoldag i syfte att skapa förutsägbarhet för alla elever och därmed förebygga otrygghet samt bristande studiero.

Ansvariga: Alla lärare/Skolledning

2. Tydliggörande av trygghetsteamets rutiner

Under början av läsåret besöker trygghetsteamet varje klass för att tydliggöra för eleverna hur skolans rutiner ser ut om någon blir diskriminerad, kränkt eller trakasserad. Eleverna ska veta

vad/hur de ska göra om de eller någon som de känner blir utsatt på något sätt samt vilka vuxna som ingår i trygghetsteamet.

Sedan vårterminen 2018 använder Vendelsöalmsskolan, såsom övriga kommunen, DF respons för att anmäla kränkningar.

Skolledningen informerar och tydliggör rutinerna till personalen i början av höstterminen 2018.

Ansvarig: Skolledning och trygghetsteamet.

3. Tillgänglig skolledning

Både på F-3 och på 7-9 -enheten har skolledningen sina arbetsrum mitt i verksamheten för att underlätta elevernas kontakt med skolledning. Denna tillgänglighet och synlighet främjar trygghet i lokalerna/korridoren kring dessa expeditioner.

Ansvarig: Skolledning.

4. Tillgänglig skolkurator, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska

Såväl skolkurator, studie- och yrkesvägledare som skolsköterska har mottagningstider i lokaler som ligger i anslutning till elevernas klassrum på högstadiet.

Ansvarig: Skolkurator, studie- och yrkesvägledare och skolsköterska.

5. Elevcafé med cafévärd för åk 7-9

Elevcafé för åk 7-9 bemannas av en cafévärd och är öppen då eleverna har rast. Där kan eleverna umgås och fika för billig penning under vuxen närvaro. Cafévärderna är relationskapande och bidrar till elevernas trygghet på högstadiet.

Ansvarig: Skolledningen och cafévärd.

6. Fadderverksamhet mellan elever i åk 2 och förskoleklass

Elever i åk 2 utses till faddrar för eleverna i förskoleklassen. Lärarna planerar några gemensamma aktiviteter för eleverna under lå 18/19 så att eleverna lär känna varandra och har roligt tillsammans.

Ansvarig: Lärare/fritidspersonal i förskoleklassen och lärare i åk 2

Datum när det ska vara klart: Pågående arbete.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder: Elever: enkätundersökning i april 2018 och Haninges skolenkät vt 2018. Grundsärskoleenkät under vt 2018.

Personal: Fortlöpande rapportering av incidenter. Samtal vid forum för elevhälsa och arbetslagsmöte.

Föräldrar: Vendelsöalmsskolan trygghetsenkät vt 2018. Anmälningar om kränkningar via telefon, e-mail eller personliga möten.

Områden som berörs i kartläggningen: kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Hur har eleverna involverats i kartläggningen? Vendelsöalmsskolans elever deltog i en enkätundersökning om trygghet/otrygghet, kränkande behandling och diskriminering i april 2018. Sammanlagt deltog 205 av 610 grundskoleelever i undersökningen. På F-6 –enheten deltog 231 elever (70 flickor/60 pojkar/1 annat alt. vill ej svara) i undersökningen medan 76 elever (31 flickor/39 pojkar/5 annat alt. vill ej svara) deltog i undersökningen på 7-9 –enheten.

Hur personalen har involverats i kartläggningen? Personalen har i samband med forum för elevhälsa, arbetslagsmöten och regelbundna återkopplingar från Trygghetsteamet fått samtala om elevernas trygghet, aktuella kränkningsärenden, etc.

Resultat och analys

Inledning

Detta år genomförde eleverna i grundskolan Vendelsöalmsskolan grundskoleenkät. Elever i åk 2, 5 och 8 genomförde Haninge kommuns skolenkät. Elever i grundskolan och på fritidshemmet svarade på skolans egen trygghetsenkät. Vårdnadshavare erbjöds att svara på vårdnadshavares utvärdering av planen för kränkande behandling och diskriminering.

Resultat från Vendelsöalmsskolan grundskoleenkät 2018

Sammanlagt 29 elever, 8 flickor och 21 pojkar, svarade på enkäten. 22 stycken svarar att de känner sig trygga i skolan, 6 svarar ibland och 1 svarar att den inte är trygg. På frågan om läraren är snäll mot eleverna svarar 26 ja och 3 ibland och om eleverna är snälla svarar 24 ja och 5 ibland.

Resultat från grundskoleenkät 2018

Sammanlagt 122 elever (83%) (åk 5 och 8) deltog i Haninge skolenkät i grundskolan. Majoriteten eleverna uppger att de känner sig helt eller delvis trygga i skolan. Dock har detta resultat försämrats något sedan förra året. Vi kan däremot se en försämring kring hur de upplever att vuxna reagerar vid kränkningar.

Majoriteten av eleverna uppger att de inte är rädda för andra elever. Detta resultat har förbättrats i jämförelse med förra året.

Resultat på fritidshem åk 1-3 samt grundskolan åk 1-9 Vendelsömalmskolan enkät

Frågor om trygghet: Majoriteten av elever på fritidshem och grundskolans alla årskurser känner sig trygga på olika områden inom- och utomhus. Särskilt trygga känner de sig inom klassrummets väggar och med sin mentor/klasslärare samt klasskamrater. Däremot finns det miljöer som upplevs mer otrygga.

Frågor om kränkande behandling, trakasserier och mobbing: Även om majoriteten av skolans elever inte har blivit kränkta av andra elever på skolan, så uppger flera elever i varje årskurs att de känt sig kränkta av en annan elev i olika omfattning under läsåret 2017/2018. Det vanligaste sättet de har blivit kränkta på har varit genom att de har blivit retade eller att de har fått ta emot elaka ord/kommentarer. Även fysiska kränkningar i form av sparkar, slag, etc., har inträffat, Detsamma gäller kränkningar via sociala medier.

Endast lågstadielever går i första hand till någon vuxen om de känner sig kränkta. Annars går majoriteten av de andra eleverna främst till sin kamrat. Flera elever i olika årskurser väljer också att inte göra något alls.

Analys av resultat

Kartläggningen visar att en övervägande andel elever såväl i grundskolan inkl. fritidshemmet som i grundsärskolan känner sig trygga på Vendelsömalmskolan.

Resultaten från de olika utvärderingarna stämmer väl överens med varandra. Vissa elever känner sig ännu inte helt trygga på alla platser och med alla elever på skolan. Många elever i åk 1-9 känner sig helt eller delvis otrygga på korridoren på högstadiet, trots kameraövervakning. Under lä 17/18 hade vi en lokalsituation där även mellanstadiets elever hade sin undervisning i samma korridorer. Detta ökade elevantalet på samma yta. Men det ledde även till ett större antal vuxna i korridorerna, något eleverna dock inte känt av när vi ser till resultatet. Även om vi upplevde att det gick bra och var få incidenter är det tydligt att eleverna har en annan bild.

Omklädningsrummet är fortfarande helt eller delvis otrygg plats för flera elever. Detta kan bero på hur schemat är lagt, att elever möts mellan klasser och årskurser. Draperi är även något som efterfrågats och det har vi sett över och bytt ut efter inventering. Det är tydligt att personalen behöver vara än mer uppmärksam när de, på lågstadiet, lämnar sina grupper samt att idrottslärarna behöver cirkulera mer. En svårighet har varit kring pojkarnas omklädningsrum men lä 18/19 har vi en manlig idrottslärare samt något fler män som arbetar på i de lägre åldrarna där personalen hämtar och lämnar sina klasser.

Matsalen är också en plats där elever känner sig otrygga, resultatet har dock förbättrats. Vi tror att detta kan bero på bättre lunchtider och fler vuxna som äter med eleverna. Under läsåret ändrade vi även kring personalens pedagogiska lunch och beslutade att max två vuxna får sitta per bord. Detta resulterar i att personalen sprids ut mer i matsalen och vi ser att det ger resultat.

Fortfarande finns det elever som känt sig kränkta av andra elever såväl på fritidshemmet, åk F-6 som i åk 7-9. Vanligaste sättet att bli kränkt på är fortfarande att bli retad genom elaka ord och kommentarer. Medan andra typer av kränkningar, såsom fysiska kränkningar, minskar så har vi ännu inte lyckats att stoppa denna typ av kränkningar helt.

Det finns föga överensstämmelse i omfattningen/frekvensen av kränkningar som finns dokumenterade i tillbudsrapportering, anmälningar om kränkningar etc. och som ges av eleverna

i trygghetsenkäten. Antalet anmälda kränkningar har endast utökats i liten grad i jämförelse med förra året och skillnaden mellan dem och de nivåer som ges i trygghetsenkäten är stora. Detta kan eventuellt förklaras med det faktum att det är mer vanligt att incidenter med våld/hot rapporteras in mer konsekvent än kränkningar som sker genom kommentarer, knuffar, etc. När ömsesidiga kränkningar sker i samband med att elever retar varandra eller bråkar löses dessa situationer många gånger av antingen eleverna själva eller med hjälp av skolpersonal. Det är sannolikt att kränkningar som ägt rum i dessa situationer därför sällan anmäls för vidare utredning eller åtgärd. Dock kan dessa kränkningar leva kvar i elevernas minnen och komma på nytt till ytan när de ska svara på frågor om kränkningar som ägt rum vid något tillfälle under läsåret.

Även om majoriteten av eleverna vet vad de ska göra om de har blivit kränkta så finns det fortfarande elever som inte vet det.

Resultatet på den aktuella kartläggningen pekar tydligt på vissa förbättringsområden på skolan:

1. Målinriktat och kontinuerligt arbete kring elevernas språkbruk i syfte att eliminera elaka ord och kommentarer.
2. Förebyggande åtgärder gällande raster, korridorer, matsalen och omklädningsrummet.
3. Förankring av *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* i elev-, föräldra- och personalgrupp och ständig kommunikation med och information till föräldrar om det arbete som faktiskt pågår.

Förebyggande åtgärder

Förebyggande arbete syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer (Skolverket).

Områden som direkt eller indirekt berörs av nedanstående åtgärder: Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Dessa förebyggande insatser gäller antingen direkt eller indirekt såväl särskolan, grundskolan som fritidshemmet. Vissa förebyggande insatser som har särskild betydelse för särskolan eller fritidshemmet anges under egen rubrik.

A. Att motverka alla former av kränkningar/diskriminering under elevernas raster och vid vistelse i korridorer på högstadiet

Mål: Att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling gentemot elever och mellan olika elever under deras raster.

Att eleverna ska kunna känna sig trygga under sina raster.

Grundsärskolan:

1. Medföljande personal på rasten

Personal från grundsärskolan är alltid närvarande vid raster. Om eleverna väljer att gå iväg så vet de alltid var de kan hitta elevassistenterna.

Ansvarig: Elevassistenter vid grundsärskolan.

Fritidshemmet

1. Tillsynsansvarig fritidspersonal utomhus

Eleverna på fritidshemmet har i stället för raster olika aktiviteter utomhus. Det ska alltid finnas personal som har tillsyn över de elever som vistas utomhus. Denna tillsyn utformas på olika sätt utifrån elevernas ålder. Eleverna ska veta vem de ska vända sig till när de behöver hjälp.

Ansvarig: Fritidspersonal

Grundskolan:

1. Rastvärdar och rastvakter

På Vendelsöalmsskolan finns ett s.k. rastvärds-/rastvaktssystem. Detta system har formats utifrån de aktuella enheternas behov. På F-6 -enheten har skolområdet delats i tre områden som ska betäckas av var sin rastvärd medan en rastvärd går runt. En av rastvärdarna ansvarar för att ha uppsikt över *Fyrklövern* - en samlingspunkt dit elever i behov av hjälp går. Inom 7-9 -enheten stannar många elever inomhus under sina raster. Där går rastvakter runt i korridorer och uppehållsrum i förebyggande syfte. Lärarna har i möjligaste mån rastvaktsuppdraget i anslutningen till sina lektioner så att de kan då även uppmuntra elever att gå in på lektioner i tid. Rastvakterna ska även ta ”en sväng” ut till skolgården.

Vendelsömalmskolans rastvärdar/-vakter bidrar genom sin närvaro på skolgården och i korridorer till trygghet och trivsel. Personalen kan både genom sin närvaro och genom sitt direkta ingripande vid situationer förebygga konflikter inkl. kränkningar mellan elever.

Vendelsömalmskolans skolgård är stor och innehåller flera ställen där direkt insyn saknas. Elever i åk F-6 har uttryckt att de vid akut behov av vuxenhjälp har haft svårt att hitta rastvärderna snabbt. Samlingsplatsen, Fyrklövern, på F-3 -enhetens skolgård gör det lättare och snabbare för de yngre eleverna att få hjälp av en vuxen då en rastvärd alltid ska hålla ett öga på Fyrklövern.

Elever både på F-6 och på 7-9 -enheten har beskrivit skolans korridorer på högstadiet som en av skolans mest otrygga platser. Rastvakterna som rör sig på dessa platser bidrar till tryggheten där.

Ansvarig: Skolledning och personal.

Datum när det ska vara klart: Rastvaktssystemet i höstterminens början och uppföljning kontinuerligt under läsåret.

2. Skolans trivselledare i åk 3-9

Skolans trivselledare förebygger kränkande behandling genom att aktivera elever på vissa raster. De får utbildning för kunna leda olika lekar på rasterna. Under läsåret 17/18 utökade vi detta till att innefatta även högstadiets elever. Något vi hoppas ska leda till färre konflikter och fler gemensamma och olika aktiviteter på rasterna.

Ansvarig: Samordnare för Trivselledare

B. Att motverka alla former av kränkningar/diskriminering i matsalen och på vägen till och från matsalen

Mål och uppföljning: Att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling gentemot elever och mellan olika elever i matsalen.

Att eleverna ska kunna känna sig trygga när de vistas i matsalen.

A. Grundsärskolans åtgärd

1. Fast lunchtid med personalen i matsalen

Träningskoleelever äter i matsalen innan andra elever kommer dit i syfte att skapa en lugn matsalssituation utan onödiga störningsmoment. Personal äter tillsammans med sina elever för att stötta det sociala samspelet mellan eleverna och för att skapa trygghet i situationen. Eleverna i särskolan äter även de på samma plats, vid samma tid varje dag. De går däremot lite omlott med övriga elever något som vi upplever fungerar bra.

Ansvarig: Personal i särskolan

B. Fritidshemmets åtgärd

1. Medföljande personal vid mellanmål på fritidshem

All fritidspersonal som arbetar på eftermiddagen följer med fritidsbarn till matsalen och äter pedagogiskt mellanmål med dem. Vi har under detta läsår flera avdelningar som äter på avdelning. Det har fungerat bra då det skapar en lugnare stämning i grupperna.

Ansvarig: Fritidspersonal.

C. Åtgärder i grundskolan

1. Lunchplatsschema i matsalen

Eleverna i åk F-6 har bestämda bord i matsalen/Maulan.

Ansvarig: Intendent.

2. Medföljande personal i åk F-3

Varje klass i åk F-3 har minst en vuxen som äter tillsammans med eleverna och ansvarar för att matsalssituationen förblir lugn och trygg.

Ansvarig: Lärare/fritidspersonal/resursperson

3. Aktiv personal som äter pedagogisk lunch i Maula

Personal som väljer att äta pedagogisk lunch i matsalen ska ingripa direkt om elever bryter mot ordningsregler eller agerar på ett kränkande sätt gentemot varandra.

Personalen som inte har särskilt ansvar för en specifik grupp/klass men som äter pedagogisk lunch i matsalen fördelar sig så att högst tre personal sitter vid samma bord. De sitter tillsammans med elever i Maulan och skapar kontakt.

Personalens tillsynsansvar då de intar pedagogisk lunch har vidtagits för att förebygga otrygghet i matsalen.

Personalen sitter max två vid varje bord.

Ansvarig: All personal

4. Varierad mat utifrån individuella behov

Elever som av olika medicinska eller religiösa skäl inte kan äta den mat som serveras i matsalen erbjuds alltid alternativ mat som de kan äta. Särskild specialkost -blankett används för rapportering till kökspersonal.

Ansvarig: Kökspersonal

Datum när det ska vara klart: I höstterminens början. Justeringar görs kontinuerligt.

C. Att förebygga diskriminering och kränkande behandling i omklädningsrummet vid idrott

Mål: Att varje elev oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning och ålder känner sig trygg och respekterad i och kring omklädningsrummet

1. Särskolan/träningskolan

Ett av särskolans riskområden är omklädningsituationerna efter idrotten. Beroende på vilken del av särskolan det berör så byter ena gruppen om och duschar i sina lokaler på träningskolan men den andra gruppen i vanliga omklädningsrummet.

Åtgärder:

1. Bemanning av omklädningsrum

Träningsläroskolan: Kvinnlig personal i flickornas omklädningsrum och manlig i pojkarnas omklädningsrum.

2. Samtal om sexualitet och vad som är OK och inte OK

Personalen i särskolan har förebyggande samtal gällande sexualitet med eleverna i syfte att eleverna ska förstå vad som är OK och inte OK och att man måste kunna acceptera ett nej.

Eleverna i särskolan är p.g.a. sitt funktionshinder särskilt utsatta i omklädningsrummet och behöver vuxenstöd för att hantera situationen, inte minst p.g.a. att det kan finnas risk för sexuella kränkningar elever mellan eftersom de inte alltid agerar medvetet.

Ansvarig: Personal i särskolan

3. Grundskolan inkl. fritidshemmet

1. Närvarande personal i omklädningsrummet (F-3)

Minst en personal ska närvara i omklädningsrum och/eller intilliggande omklädningsrum när en klass i åk F-3 finns där d.v.s. före och efter idrottslektionen och tills idrottslärares tar över.

Medföljande personal förebygger kränkningar och bidrar till trygghet hos yngre elever som kan känna sig utsatta såväl när de duschar som vid av- och påklädningsituationen.

Ansvarig: Skolledning, personal vid resp. klass och idrottslärares.

Rutiner för akuta situationer

Policy: Nolltolerans mot kränkande behandling och trakasserier ska råda på Vendelsömalmskolan. Detta gäller såväl elever som personal.

- All personal ska säga till om någon genom ord eller handling kränker eller trakasserar någon annan. Personalen ska säga ifrån och hänvisa till att beteendet är oacceptabelt och förbjudet i lag.
- All personal ska reagera omedelbart genom att ingripa och avbryta pågående kränkande behandling.
- All personal ska anmäla misstanke om kränkande behandling till rektor/biträdande rektor/trygghetsteamet.

Vendelsömalmskolan ska skyndsamt utreda vid misstanke om kränkande behandling och trakasserier samt utan dröjsmål vidta lämpliga åtgärder om det visar sig att trakasserier eller kränkningar förekommit.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

På Vendelsömalmskolan ska personalen hålla sig underrättad om och sträva efter att ha klar bild över varje elevs skolsituation. Detta ska göras med hjälp av befintliga främjande och förebyggande åtgärder, såsom...

1. Forum för elevhälsa (FFE)

En gång i månaden träffas lärare inom en årskurs (åk F-6 och fritidshem) och elevhälsoteamet i FFE för att samtala om elever i svårigheter. I samband med FFE ska akuta elevärenden tas upp.
Ansvarig: Biträdande rektor och elevhälsoteam

2. Öppen mottagning

Två gånger i veckan finns biträdande rektor och kurator tillgängliga för personal (åk 7-9) för att samtala om elever i svårigheter.
Ansvarig: Biträdande rektor och elevhälsoteam

3. Samtal med klasslärare i åk F-3 och/eller fritidspersonal

Elever i åk F-3 har en och samma klasslärare under stor del av dagen och kan när som helst berätta om ev. kränkningar och trakasserier. Eleverna ska uppmanas att göra detta.
Ansvarig: Klasslärare/fritidspedagog.

4. Mentorssamtal i åk 4-9

Mentor lyfter aktivt upp trygghetsfrågor med sina elever i samband med mentorssamtal. Eleverna i sin tur kan ta upp frågor om kränkningar/trakasserier med sin mentor.

Ansvarig: Mentor i åk 4-9

5. Skolans trygghetsteam (Se bilaga 1)

Trygghetsteamet, som består av personal från olika stadier, uppmanar såväl elever, föräldrar som personal att ta kontakt vid misstanke om kränkningar/trakasserier. Teamet utreder, åtgärder och följer upp anmälda kränkningsärenden.

Ansvarig: Samordnaren för trygghetsteamet

6. Rastvärdar/rastvakter och personal som äter pedagogisk lunch i matsalen

Rastvärdar/-vakter håller uppsikt över det som händer på rasten och i korridorer medan all personal som äter pedagogisk lunch gör detsamma i matsalen. Personalen ska omedelbart gripa in vid eventuella kränkningar och trakasserier. Eleverna som uppmärksammar kränkningar och trakasserier kan rapportera detta till rastvärdar/-vakter och personal i matsalen men även till all annan personal på plats.

Ansvarig: Rastvärdar/-vakter och personal som äter pedagogisk lunch

7. Uppmärksam personal

All personal ska uppmärksamma förändrade beteendemönster hos enstaka elever och elevgrupper eftersom dessa kan vara tecken på att en elev blir kränkt alt. att elever kränker.

Tecken på att en elev blir kränkt kan t.ex. vara att en elev drar sig undan, ser ofta ledsen/olycklig ut, har svårt att koncentrera sig, saknar vänner, etc.

Ansvarig: All personal.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och föräldrar kan vid misstanke om kränkande behandling och/eller trakasserier vända sig till elevens mentor, skolledning, elevhälsoteam, trygghetsteam eller annan personal.

1. Skolledning

Rektor Ulrika Pettersson	08-606 88 47
Bitr. rektor Pernilla Schoultze Barrientos (åk 7-9)	08-606 88 25
Bitr. rektor Anneli Molander (åk F-6)	08-606 88 10
Bitr. rektor särskolan Anna Vardiero	08-606 79 32

2. Skolans trygghetsteam

Samordnare Åsa Ambjörn (7-9)
Elevassistent Rosie Jones (7-9)
Elevassistent Sunita Långström (7-9)
Lärare Ingrid Posserud (7-9)
Idrottslärare Anna Bruzell (F-6)
Speciallärare Marie Järvi (F-6)
Idrottslärare Christopher Elf (F-3)
Utvecklingsledare för fritidshem Gunlög Jönsson

3. Skolans elevhälsoteam

Kurator Anna Vardiero	08-606 79 32	070-606 34 25
Skolsköterska Maud Backelius	08-606 88 59	
Studie- och yrkesvägledare Emma Neander	08-606 73 53	

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Så fort det finns misstanke om att det förekommer kränkningar ska detta skyndsamt utredas. Utredningen ska alltid ske med hänsyn till och respekt för den utsatte och andra inblandade. Alla kränkningar dokumenteras sedan april 2018 i DF respons. Den personal som uppmärksammar, eller får reda på att något skett har i uppdrag att starta en utredning, då får skolledningen vetskap om att något skett. I de fall personalen anser att ärendet är utagerat beslutar skolledningen tillsammans med personalen om det ska avslutas annars lämnas det vidare till trygghetsteamet enligt nedan.

1. Anmälan om kränkning/trakasserier

Vid misstanke om kränkningar eller trakasserier kontaktas skolledning, elevhälsoteam eller trygghetsteam. Oavsett vem som först blir kontaktad så ska informationen om det inträffade ges till trygghetsteamets samordnare Åsa Ambjörn. Även skolledning ska ges information om det inträffade. Detta sker genom systemet.

2. Uppdrag att utreda

Åsa Ambjörn är samordnare för trygghetsteamet och uppdrar åt någon lämplig personal inom trygghetsteamet att utreda situationen. Vid samordnares frånvaro ges uppdraget av rektorn eller biträdande rektor.

3. Utredning

Trygghetsteamet utreder situationen genom samtal med den utsatte eleven och den elev/de elever som befarats ha kränkt/trakasserat eleven. Information ska också vid behov hämtas från elevens/elevernas vårdnadshavare och från berörd personal.

Den utredande personen/Trygghetsteamet gör bedömningen om vilka insatser som ska göras.

4. Åtgärdsplan

Om utredningen visar att en elev blivit kränkt/trakasserat ska trygghetsteamet i samråd med skolledning och vid behov i samråd med elevhälsoteamet planera åtgärder för att stoppa kränkningarna/ trakasserier och för att förebygga att de uppstår igen.

I åtgärdsplanen ska det tydligt skrivas vad som ska göras, hur och när åtgärderna ska genomföras, vem/vilka som ska genomföra dem samt hur åtgärderna ska utvärderas.

Åtgärderna formas utifrån varje enskild elevs behov och därmed olika för alla elever.

Exempel på åtgärder:

a) Samtal som grund

Trygghetsteamet använder ofta enskilda samtal och kontinuerliga uppföljningssamtal med den utsatte eleven och den elev/de elever som kränkt/trakasserat under en tidsbegränsad period som

en grundläggande åtgärd. I samband med samtalen avsluts också avtal om vad eleven förväntas göra tills nästa samtal med eleven.

b) En individuell åtgärdsplan

Vid behov kan en individuell åtgärdsplan upprättas för den utsatte eleven och/eller för den elev som kränker/trakasserar.

c) Disciplinära åtgärder

Vid behov kan Vendelsömalmskolans åtgärdstrappa - som bygger på rektorns möjligheter att vidta disciplinära åtgärder enligt Skollagen (2010:800) - användas.

OBS! Det finns ingen universell metod som fungerar vid varje tillfälle utan åtgärderna utformas utifrån det aktuella behovet.

d) Övriga åtgärder

I varje enskilt fall görs en bedömning om en anmälan till socialtjänsten eller polis ska göras. Skolledningen upprättar anmälan.

Vid kränkningar på Internet där både offer och förövare är kända agerar skolan som vid andra fall av kränkningar genom samtal med inblandade och föräldrakontakter. Om kränkningarna är anonyma samtal skolan med den drabbade och stödjer denne. När det sker kränkningar så kontaktar skolan också den hemsida där kränkningarna skett, uppmärksammar sidan på detta och uppmanar ansvariga på sidan att ta bort materialet.

Rutiner för uppföljning

Rutinerna för uppföljning och utvärdering av åtgärdsplanen kan variera från fall till fall.

1. Uppföljningssamtal genomförd av trygghetsteam

På Vendelsömalmskolan följs varje enskilt ärende upp av ett varierat antal s.k. uppföljningssamtal med både den utsatte eleven och den elev/de elever som har kränkt för att ta reda på att det ingångna avtalet fungerar och att kränkningarna har upphört.

När 2-6 veckor gått utan nya kränkningar avslutas ärendet i samråd med den utsatte eleven och dennes föräldrar.

Ansvarig: Trygghetsteamet

2. Uppföljningssamtal med föräldrar till den utsatte eleven

Utifrån överenskommelsen med den utsatte elevens föräldrar följs ärendet upp med föräldrarna en till några gånger under ärendets gång för att säkerställa att den information om situationen som eleven lämnat i skolan stämmer väl överens med den som hon/han återgivit hemma.

Ansvarig: Mentor och trygghetsteamet/skolledning vid behov

3. Uppföljningssamtal med den utpekade elevens föräldrar

Utifrån överenskommelsen med den utpekade elevens föräldrar följs ärendet upp med föräldrarna en till några gånger under ärendets gång för att säkerställa att den information om situationen som eleven lämnat i skolan stämmer väl överens med den som hon/han återgivit hemma.

Ansvarig: Mentor och trygghetsteamet/Skolledning vid behov

4. Avslutande samtal med den utsatte elevens föräldrar

När kränkningarna/trakasserierna har enligt den utsatte eleven upphört och inte återkommit ska ett samtal med den utsatte elevens vårdnadshavare också genomföras. Vårdnadshavarna tillfrågas om de anser att det aktuella ärendet nu kan avslutas.

Ansvarig: Mentor och trygghetsteamet.

5. Ärendet avslutas

När kränkningarna/trakasserierna stoppats avslutas ärendet i samråd med den utsatte eleven, dennes föräldrar, elevens mentor och skolledning. (Se även punkt 4).

Rutiner för dokumentation av kränkningsärenden

1. DF respons - anmälningar och utredningar om kränkande behandling enligt skollagen (2010:800)

All personal på utbildningsförvaltningen ska göra en anmälan om kränkande behandling när så krävs. Inloggning sker via Haninge kommuns intranät, vilket innebär att personalen inte behöver ange några inloggningsuppgifter för att komma in i systemet. Detta gör att systemet är lättillgängligt att hantera för all personal. Anmälan skickas till rektor/förskolechef och till huvudmannen. Den som har gjort en anmälan blir automatiskt utsedd till utredare av ärendet men rektor/förskolechef kan tilldela en annan person rollen som utredare.

För varje enhet finns en administratör som tilldelar roller till användarna.

Genom att samla alla anmälningar och utredningar i ett verksamhetssystem möjliggörs en systematisk överblick och vi kan på ett enkelt sätt få fram statistik och rapporter.

Ansvarig: Rektor/biträdande rektor och trygghetsteam.

2. Blankett Incidentrapport och Rapport om personskada – elev

Hot, våld, kroppsliga och materiella skador etc. ska rapporteras i kommunens system *Kia*. Personalen som bevittnat alt. tagit tag i saken ska snarast informera skolledningen om det inträffade och rapportera detta senast samma vecka som incidenten inträffade.

Ansvarig: Intendent, övrig skolledning och aktuell personal.

Ansvarsförhållande: Rektorn har det övergripande ansvaret för att skolans personal känner till och följer skolans rutiner för akuta situationer.

Rektorn/biträdande rektor ansvarar för att uppdra åt någon personal att utreda, åtgärda och följa upp akuta ärenden.

All personal ansvarar för att hålla sig informerad om vilka rutiner för akuta situationer som finns på skolan samt att följa upp dem. De ansvarar också att snarast möjligt informera skolläningen om det inträffade.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal:

Så fort det finns misstanke om att elev kränks av personal ska detta skyndsamt utredas. Utredningen ska alltid ske med hänsyn och respekt för den utsatte och andra inblandade. Även i detta fall används systemet DF respons.

1. Anmälan om kränkning

När en elev känner sig diskriminerad eller kränkt av någon vuxen ska eleven eller dennes förälder vända sig till elevens mentor, skolledning, skolsköterska, elevhälsoteam, trygghetsteam eller annan personal.

2. Information om anmälan till rektor

Rektor informeras och ser till att ärendet utreds samt dokumenteras.

3. Utredning

Rektorn uppdrar åt biträdande rektor eller en annan lämplig personal att utreda och dokumentera ärendet.

- a) Utredande samtal med kränkt elev.
- b) Utredande samtal med den som anmält (om det är en annan än eleven ifråga).
- c) Utredande samtal med elever/personal som har kunskap om ärendet.

4. Rektor samtalar med anmäld personal

Den som blivit anmäld/tilltalad informeras av rektor, om så önskas tillsammans med facklig representant.

5. Åtgärder/Disciplinära åtgärder

Rektor vidtar åtgärder i enlighet med det som utredningen visar. Det kan handla om tillrättavisande eller rådgivande samtal med den anmälda eller samtal mellan parterna. Då ska även någon ur skolledningen samt föräldrar finnas med.

Vid allvarlig kränkning framförs en skriftlig erinran. Även andra disciplinära åtgärder enligt LAS kan komma att vidtas om kränkningarna inte upphör.

Den anställde ska erbjudas stöd från företagshälsovården.

Om utredningen visar att brottsmisstanke finns görs polisanmälan av rektor. I samband med att polisanmälan görs tas också kontakt med socialtjänsten så att de, vid behov, kan erbjuda stöd till elev med familj.

Vid allvarlig kränkning kontaktas alltid linjeförstare och personalavdelning. Om ärendet behandlas på skolan görs en uppföljning av ärendet inom 3 veckor.

Ansvarig: Rektor

Begrepp (DO)

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling.

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. 36

Diskrimineringsgrunder (DO)

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på vad som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens

proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en

religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon bli ledsen, men det fortsätter i alla fall. [trakasserier]

Handlingsplan vid kränkningar på sociala medier

Vendelsöalmsskolan ska behandla kränkande behandling, trakasserier och mobbing på sociala medier enligt skolans rutiner att utreda, åtgärda, utvärdera och dokumentera.

För att säkerställa underlag för utredning ska följande göras:

- Ta en skärmdump av kränkningen om meddelandet eller bilden fortfarande finns kvar.

Anmäl kränkande inlägg på sociala medier genom nedanstående länkar.

Facebook:

<http://www.facebook.com/help/contact/274459462613911>

Youtube:

<https://support.google.com/youtube/answer/142443?hlrm=en>

Instagram:

http://www.facebook.com/help/instagram/519598734752872?locale=sv_SE

http://www.facebook.com/help/instagram/489507671074566?locale=sv_SE

Kik:

<https://kikinteractive.zendesk.com/entries/23518788-I-m-being-harassed-on-Kik-What-can-I-do>

Vid grov brottslig handling så görs polisanmälan av skolledningen.